

Besluit

Definitief accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Bachelor in de bouw (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst

datum	1. Inleiding
11 juli 2012	Bij brief van 27 maart 2012 heeft het instellingsbestuur van de Hogeschool voor Wetenschap & Kunst te Brussel een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Bachelor in de bouw (professioneel gerichte bachelor). Deze aanvraag is ontvangen op 27 maart 2012 en ontvankelijk verklaard op 3 mei 2012.
onderwerp	
Ontwerp van accreditatierapport en -besluit (000413)	
bijlage	

- 1 De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Lucie Vandewalle, hoogleraar en afdelingshoofd bouwmaterialen en bouwtechnieken, Katholieke Universiteit Leuven;

Leden:

- Oliver Holz, projectcoördinator en docent aan de Specifieke Lerarenopleiding van de HUBrussel;
- Luc Maertens, voormalig technisch directeur Besix, medeoprichter van en docent in de richting waterbouwkunde van de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven;
- Marc Claus, technisch directeur bouwbedrijf van Roey N.V.

Secretaris:

- Daphne Carolus, stafmedewerker kwaliteitszorg VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 8, 9 en 10 november 2011. Het visitatierapport dateert van 27 maart 2012.

Bij besluit van 26 februari 2010 is door de Vlaamse regering tijdelijke erkenning van de opleiding verleend, voor een periode van drie jaar volgend op het negatieve accreditatiebesluit van de NVAO van 2 november 2009. Het besluit van de regering is in het Staatsblad gepubliceerd op 9 april 2010.

Dit negatieve accreditatiebesluit van de NVAO is gebaseerd op het paneladvies waarin een aantal onderwerpen en facetten negatief zijn beoordeeld, te weten onderwerp 1

Pagina 2 van 10 'Doelstellingen' met daarin specifiek het facet 1.2 'Domeinspecifiek Referentiekader', onderwerp 5 'Interne Kwaliteitszorg' met daarin specifiek de facetten 5.1 'Evaluatie Resultaten' en 5.3 'Betrokkenheid' en onderwerp 6 'Resultaten' met daarin specifiek de facetten 6.1 'Gerealiseerd Niveau' en 6.2 'Onderwijsrendement'. Daarnaast werden ook de facetten 2.1 en 2.2 negatief beoordeeld.

De opleiding heeft geopteerd voor een hervisitatie voor alle onderwerpen en facetten.

Formele overwegingen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLUHR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

2. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

Het competentieprofiel bevat 5 verschillende competenties die elk op 3 verschillende niveaus zijn uitgewerkt. De commissie merkt op dat de vijfde competentie 'beroepsattitude' als noodzakelijke ondersteuning fungeert voor de overige vier competenties. De commissie stelt vast dat de opleiding erin geslaagd is om een duidelijk competentieprofiel op te stellen. De competenties zijn behoorlijk uitgewerkt en ze dekken het door de commissie gebruikte domeinspecifieke referentiekader voldoende af. De internationale dimensie in het competentieprofiel kan nog versterkt worden. De opleiding profileert zich door de competenties 'voorbereiding' en 'ontwerp' te hebben uitgewerkt op het hoogste niveau, het juniorniveau.

De opleidingsdoelstellingen zijn adequaat afgestemd op het structuurdecreet (2003). Het competentieprofiel is ontwikkeld in samenwerking met overeenkomstige opleidingen in binnen- en buitenland en beantwoordt aan de Europese en Vlaamse kwalificatiekaders. De afstemming van het competentieprofiel op het beroepenveld gebeurt nog onvoldoende frequent en systematisch, de hiervoor bedoelde resonantiegroepen komen slechts eens in de twee jaar samen. Informele aftoetsing gebeurt met regelmaat via de stagebegeleiders, eindwerkjuryleden en bedrijfsdagen. De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding de betrokkenheid van de verschillende belanghebbenden zal waarborgen maar dringt aan op verdere formele en structurele verankering van die inbreng.

In het programma is in voldoende mate sprake van interactie met de beroepspraktijk. De oefeningen en opdrachten die studenten moeten uitvoeren zijn stevast gerelateerd aan de beroepspraktijk. Studenten komen door excursies, de docenten en gastdocenten en door de stage, gedurende de gehele opleiding in aanraking met de beroepspraktijk. Het panel vindt wel dat de stage-opdracht verduidelijkt moet worden en de atelieropdrachten aan de stage gekoppeld moeten worden zodat een geïntegreerd eindwerk ontstaat dat met recht een bachelorproef genoemd kan worden. Verder mag de opleiding van de studenten een meer zelfstandige aanpak vragen. Positief is dat de opleiding studenten voorbereidt op het behalen van het attest "veiligheid voor operationeel leidinggevend" (VCA).

De doelstellingen zijn adequaat vertaald in het opleidingsprogramma. De opleiding biedt studenten een brede basis aan, de zwaartepunten die de opleiding in het profiel heeft gelegd, blijken tevens in het programma. De verschillende programma-onderdelen bevatten de noodzakelijke inhoud, de vaktitels sluiten hier minder goed op aan. Ook de ECTS-fiches zijn niet altijd volledig en helder ingevuld. De commissie merkt verder op dat een aantal Europese normen, die in het curriculum zijn opgenomen, verouderd is, en dringt aan op actualisatie hiervan. Studenten kunnen buiten-curriculair Engels en/of Frans volgen, de commissie apprecieert deze inspanningen maar ziet graag dat studenten deze taalvaardigheden voortaan verwerven binnen het programma. De commissie is positief over de wijze waarop in de vakken de internationale ontwikkelingen binnen de bouwsector worden opgevolgd en positief over de aandacht die de opleiding daar aan besteedt. De opleiding heeft de opleidingsdoelstellingen vertaald in het programma via de invoering van pijlers in het programma. Deze maken het mogelijk om de opleidingsonderdelen inhoudelijk beter op elkaar af te stemmen.

De commissie heeft een aantal verticale leerlijnen waargenomen die een geleidelijke opbouw van competenties mogelijk maken. Horizontale afstemming vindt plaats doordat het atelier een centrale plaats heeft in het curriculum, alle overige opleidingsonderdelen zijn hierop afgestemd.

De opleiding meet de gerealiseerde studielast onder studenten volgens de zogenaamde tuning-methodiek en heeft voor deze methodiek gekozen met het oog op het kleine studentenaantal. De commissie geeft enkele suggesties voor verbetering van deze techniek en stelt vast dat studenten en alumni de opleiding als studeerbaar bestempelen en dat de samenhang van het programma en de studiebegeleiding de studeerbaarheid bevorderen.

De opleiding bestaat uit drie studiejaren van elk zestig punten en voldoet hiermee aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een professioneel gerichte bachelor.

De toelatingsvoorwaarden voor de professionele bacheloropleiding Bouw aan het departement Sint-Lukas zijn goed uitgeschreven in het Onderwijs en Examenreglement. De vooropleidingen van de studenten die instromen in de professionele bachelor Bouw zijn divers. Wat de aansluiting van het programma op de instroom betreft, heeft de opleiding adequate maatregelen genomen om de doorstroom te bespoedigen. Studenten met een TSO- of BSO-achtergrond ondervinden moeite met de onderdelen wiskunde en wetenschappen. Daartoe wordt in september nu een voorbereidende cursus wiskunde georganiseerd.

Pagina 4 van 10 Daarnaast worden zowel voor wiskunde als voor wetenschappen monitoraten georganiseerd die de studenten, zo is de commissie duidelijk geworden uit de instroombevraging van 2010–2011, op prijs stellen en naar waarde weten te schatten.

De opleiding beschikt over een geëxpliciteerd didactisch concept waarin ze haar visie op onderwijs uiteen zet. De opleiding schenkt daarbij voldoende aandacht aan de afstemming van de vormgeving op de inhoud van de opleiding. De werkvormen zijn zeer gevarieerd en in lijn met het didactisch concept. Alle opleidingsonderdelen kennen een combinatie van verschillende werkvormen. Hiermee wordt ook het evenwicht tussen praktijk en theorie goed bewaakt. De commissie beveelt de opleiding aan om een formele systematiek te ontwikkelen om het studiemateriaal en de afstemming hiervan op het didactisch concept te bewaken. De commissie merkt tot slot op dat er meer groepswork moet bestaan om competenties als 'werken in een team', 'leidinggeven' en 'communicatie' te ontwikkelen bij studenten.

De commissie is van oordeel dat de opleiding over een voldoende uitgewerkt evaluatiesysteem beschikt. De evaluatievormen zijn divers en worden bepaald door de individuele lesgever in functie van de specifieke doelstellingen die hij beoogt met het opleidingsonderdeel. De door de commissie ingekeken examenvragen zijn goed op peil voor het niveau van een professionele bachelor. De opleiding toetst zeer grondig op zowel kennis- als toepassingsmogelijkheden. De commissie vraagt aandacht voor het invoeren van evaluatievormen als peer assessment en co-assessment. De evaluatiecriteria voor het evalueren van de bachelorproef zijn onduidelijk gebleven. De puntenverdeling is wel duidelijk uiteengezet, maar de eigenlijke evaluatiecriteria zijn niet formeel traceerbaar. De commissie stelt vast dat studenten goed op de hoogte zijn van de competenties en de verwachtingen die de opleiding stelt. Moeilijk verifieerbare competenties zoals kritisch reflecteren en levenslang leren zouden meer aandacht moeten krijgen in de evaluatievormen/criteria.

Inzet van personeel

De commissie heeft kunnen vaststellen tijdens de gesprekken dat het onderwijskundige personeel van de opleiding een goede professionele gerichtheid bevat. Er is uiteenlopende kennis en expertise aanwezig onder de lectoren, al neigt de praktijkervaring van de meeste lectoren ernaar binnen het specifiekere domein van de architectuur te liggen. Het is de commissie verder nog duidelijk geworden tijdens de gesprekken dat de lectoren niet betrokken zijn in maatschappelijke dienstverlening en projectmatig onderzoek. Ze vraagt de opleiding Bouw dan ook met aandrang deze aspecten te ontwikkelen. Het professionaliseringsbeleid van de opleiding kan versterkt worden en professionalisering van docenten kan nog sterker verbonden worden met de opleidingsdoelstellingen.

Het is de commissie duidelijk geworden uit de aangeleverde informatie dat van de zeventien lectoren die verbonden zijn aan de opleiding Bouw, er slechts twee voltijds in dienst zijn. Zeven deeltijdse lectoren zijn voor 70 procent verbonden aan de opleiding, drie voor 50 procent en de overige zes voor minder dan 50 procent. De commissie is van oordeel dat de verhouding tussen deeltijdse en voltijdse docenten op deze manier niet volledig in orde is binnen de opleiding Bouw. Omdat er maar twee voltijdse docenten in dienst zijn, spreekt ze haar bezorgdheid uit over het behoud van de continuïteit van de opleiding in de toekomst. De student-lectorratio lag in het academiejaar 2010–11 laag, namelijk op 9,3-1.

Pagina 5 van 10 De commissie heeft in het ZER en tijdens de gesprekken vastgesteld dat taakstellingen of – invullingen gebeuren via vastgelegde functie- en taakomschrijvingen. De commissie heeft in de gesprekken kunnen vaststellen dat de opleidingscoördinator de taakbelasting van de lectoren adequaat bewaakt; al heeft ze ook kunnen horen dat de werkdruk gemiddeld hoog ligt voor alle lesgevers. Uit het ZER en de gesprekken is echter naar voren gekomen dat de opleiding verwacht dat deze belasting zal dalen naarmate de veranderingen een structureler karakter krijgen. De commissie kan verder rapporteren dat de opleiding beschikt over een vormingsaanbod in functie van de noden van de opleiding Bouw.

Voorzieningen

Op het moment van het visitatiebezoek (november 2011) was de opleiding Bouw net verhuisd naar een locatie op de Groenstraat/Paleizenstraat, namelijk de nieuwe campus Sint-Lukas. Nog niet alle voorzieningen en faciliteiten waren hierdoor al operationeel. De commissie heeft er echter vertrouwen in dat de opleiding en de hogeschool al het nodige zullen doen om de voorzieningen zo snel mogelijk volledig in orde te hebben. Naast het documentatiecentrum beschikt de campus Sint-Lukas over een bibliotheek. Het aanbod binnen het vakdomein Bouw kon de commissie tijdens het bezoek niet nagaan door de nog niet afgeronde bouwwerken. De commissie was echter tevreden te horen dat de studenten alle bibliotheken binnen de Associatie K.U.Leuven kunnen raadplegen en er tevens boeken kunnen lenen. De commissie stelt zich vragen bij het ontbreken van een labo op de campus. Omdat de kosten van zo'n labo misschien niet kunnen opwegen tegen het studentenaantal van de opleiding, wil de commissie hier wel begrip voor opbrengen. Ze wil echter aandringen op een samenwerkingsverband met andere vergelijkbare opleidingen, waarin labowerk wel mogelijk kan worden voor de studenten.

De studiebegeleiding en de informatievoorziening naar de studenten toe, die de opleiding Bouw voorziet, zijn adequaat volgens de commissie. Uit het ZER heeft de commissie tot haar tevredenheid kunnen concluderen dat gemiddeld 82 procent van de studenten deelneemt aan de monitoraten, en dat ze deze positief beoordelen in de instroombevraging. Studenten worden verder adequaat begeleid door de lectoren. Specifiek voor het derde bachelortraject wordt een informatiesessie georganiseerd met betrekking tot de keuzemogelijkheden in het programma. De commissie heeft verder kunnen vaststellen dat de studie- en studentenbegeleiding is gebaseerd op een laagdrempelige open cultuur, waarin zowel het beleidsteam en de coördinator van de opleiding als de lectoren meer dan voldoende bereikbaar zijn voor de studenten. De studenten, zo bleek uit de gesprekken, stellen dit zeer op prijs. De commissie zou wel willen aandringen op een verdere formalisering van wat de opleiding doet om haar studenten effectief en efficiënt te begeleiden.

Interne kwaliteitszorg

De commissie heeft kunnen vaststellen dat de opleiding Bouw aan het departement Sint-Lukas beschikt over een voldoende duidelijke visie op kwaliteitszorg. De opleiding oriënteert haar kwaliteitszorgprocessen op haar missie en hanteert de 'Plan, Do, Check, Act'-cyclus. Ze voert haar kwaliteitszorgbeleid uit aan de hand van actieplannen en verbeteringstrajecten. De actieplannen worden regelmatig geëvalueerd door de opleiding; op basis daarvan worden dan verbeteringsplannen opgesteld. De eerste cyclus van het huidige kwaliteitsproces startte na het vorige visitatiebezoek. De opleiding plant de start van de volgende cyclus na de publicatie van dit visitatierapport. Daarna wil ze met een driejarige strategische planningscyclus beginnen.

Pagina 6 van 10 Elke cyclus houdt in dat de opleidingsdoelstellingen, de indicatoren en de actieplannen worden geëvalueerd. De commissie is van oordeel dat men al adequaat gestart is met de evaluaties, en ze heeft er verder ook vertrouwen in dat de opleiding deze systematiek zal aanhouden.

De commissie heeft kennis genomen van het verbeteringstraject dat de opleiding Bouw naar aanleiding van het vorige visitatierapport heeft opgestart volgens de PDCA-principes. Ze heeft verder vastgesteld dat heel wat aandachtspunten van de vorige visitatie in verbeteringsacties werden omgezet en uitgevoerd. Tijdens het bezoek heeft de commissie tevens kunnen zien hoe de opleiding de actieplannen verwerkt in een Access-database om de opvolging te verzekeren. Het verbeteringstraject dat de opleiding al doorlopen heeft sinds het bezoek van de vorige visitatiecommissie, geeft de commissie de indruk dat de doelstellingen en de verdere implementatie van acties een aanzet tot welslagen bevatten. De commissie heeft dan ook begrip voor de korte tijd waarin de opleiding al verschillende verbeteringsacties heeft moeten implementeren. Ze heeft er vertrouwen in dat de opleiding dit verbeteringstraject zal verderzetten maar vraagt wel dat de resultaten van de bevestigingen en enquêtes geformaliseerd worden in concrete actieplannen.

De commissie heeft tijdens de visitatiegesprekken tevens kunnen waarnemen dat de lectoren zich betrokken voelen bij de opleiding. Ook de communicatie tussen de directie, het beleidsteam en de lectoren loopt goed en verzekert de doorstroom van informatie. De studenten worden tevens betrokken binnen de onderwijscommissie Bouw. Er leeft ook het idee dat hun feedback leidt tot effectieve veranderingen in het curriculum, wat dan weer leidt tot tevredenheid bij de studenten. De commissie heeft echter de indruk dat de open cultuur van de opleiding misschien in de weg staat van een structurele verankering van de betrokkenheid van studenten in het programma. De betrokkenheid van de alumni binnen de opleiding Bouw is beperkt. De alumni worden volgens de commissie echter te weinig structureel betrokken bij het programma en zijn inhoud. Er is wel een regelmatigere informele aftoetsing, maar de commissie wil aandringen op een snelle structurele implementatie en formalisatie van de betrokkenheid van de afgestudeerden.

Resultaten

Het gerealiseerde niveau met betrekking tot de tewerkstelling van de oud-studenten kan tevens door de commissie afgeleid worden uit de bevestigingen die gehouden werden bij de afgestudeerden. Uit de bevestiging van de pas afgestudeerden bleek dat van de 18 respondenten nog 10 een opleiding volgen. Eén studeert verder voor architect, 1 volgt een opleiding voor grafische en digitale media, en de andere alumni volgen het schakelprogramma industrieel ingenieur Bouwkunde. Uit de bevestigingen bleek dat 6 onder hen problemen ondervinden op het vlak van aansluiting bij hun verdere studies. Het gaat dan vooral over een kennistekort voor wiskunde en wetenschappen. Deze nood werd volgens de commissie beantwoord door de invoering van het keuzepakket dat een voorbereiding biedt op de schakelprogramma's naar academische opleidingen. De 8 overige correspondenten kwamen terecht op de arbeidsmarkt. Binnen deze groep vonden 5 alumni onmiddellijk werk en 1 afgestudeerde binnen 3 maanden. Twee waren nog werkzoekend op het moment van de bevestiging. Alle werkende afgestudeerden zijn actief in de bouwsector als werfleider of als bouwkundig tekenaar. De commissie heeft verder kunnen vaststellen dat de tevredenheid van de afgestudeerden over de opleiding voldoende is. Dit is gebleken uit de gesprekken die de commissie hield met de alumni, maar ook uit de bevestigingen. Bij het peilen naar de tevredenheid blijkt de opleiding bij de pas afgestudeerden een gemiddelde beoordeling van 6/10 te ontvangen.

Pagina 7 van 10 De opleiding stelt zich als doel dit op te krikken naar 7/10 in de toekomst, door middel van enerzijds de doorgevoerde wijzigingen in het programma, en anderzijds door de betere duiding van de doelstellingen en de gekozen profilering naar de studenten toe. De bachelorproef bestaat nu uit een portfolio waarin de resultaten van de afzonderlijke opdrachten worden verzameld, maar er is vooralsnog geen geïntegreerd werkverslag. De commissie twijfelt niet aan de kwaliteit van de afzonderlijke opdrachten, maar ze wil hier haar aanbeveling herhalen om werk te maken van de link tussen de atelieropdrachten en de stage binnen het opleidingsonderdeel en van de geïntegreerde vorm voor het eindwerk.

De studievoortgang van studenten per studiejaar is sinds de diplomaruimte moeilijk meetbaar voor de opleiding. De opleiding maakt in haar analyse van de studievoortgang daarom een onderscheid tussen studenten met minder dan 60 (behaalde) studiepunten in hun programma, studenten die tussen 60 en 119 (behaalde) studiepunten hebben opgenomen en de studenten die 120 of meer studiepunten opnemen. Dit houdt in dat de opleiding een accurater beeld kan krijgen van de studievoortgang en het studierendement van haar studenten binnen de diplomaruimte. Voor de eigenlijke berekening van het studierendement en de studie-efficiëntie wordt de verhouding tussen het aantal verworven studiepunten en het aantal opgenomen studiepunten voor een bepaald academiejaar berekend. Het gemiddelde studierendement voor de opleiding Bouw ligt op 79 procent. Het gemiddelde rendement voor generatiestudenten (die zich voor de eerste maal inschrijven voor de opleiding Bouw) ligt lager dan het algemene gemiddelde.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	V
		2.9 masterproef	NVT
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	G
		3.2 kwantiteit	V
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	G

E= Excellent G= Goed V=Voldoende O=Onvoldoende

Eindoordeel: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

5. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de opleiding Bachelor in de bouw (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Voor Wetenschap & Kunst.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in de bouw (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Voor Wetenschap & Kunst goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Brussel wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt, overeenkomstig artikel 60, §2, tweede lid van het genoemde decreet van 4 april 2003, vanaf de aanvang van het academiejaar 2012-2013 tot en met het einde van het academiejaar 2017-2018.

Den Haag, 11 juli 2012

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
voorzitter

¹ Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp van accreditatierapport.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Hogeschool Voor Wetenschap & Kunst
– adres instelling:	Koningsstraat 328 B-1030 BRUSSEL
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie en specificatie	Bachelor in de bouw
– niveau en oriëntatie	professioneel gerichte bachelor
– studieomvang	180 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen:	geen
– studietraject voor werkstudenten:	Ja
– vestiging opleiding	Brussel
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Industriële wetenschappen en technologie